

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. H. L.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. J. L., advokátom v T., proti odporkyni **M.**, so sídlom v B., IČO: X, zastúpenej A., so sídlom v B., IČO: X, **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 48/2009 a na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4 Co 179/20114 NcC 14/2011takto

r o z h o d o l :

Spis Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 4 C 48/2009 sa postupuje na rozhodnutie o odvolaní účastníkov konania **Krajskému súdu v Žiline**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne predložil spis na rozhodnutie o vylúčení sudcov tohto súdu z prejednávania a rozhodovania v označenej právnej veci a poukázal súčasne, že v predmetnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci už rozhodoval a to uznesením zo 16. decembra 2008 sp. zn. 2 Nc 36/2008.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že na rozhodnutie o odvolaní účastníkov konania podaných proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou z 23. marca 2011 č. k. 4 C 48/2009 – 473 je funkčne príslušný Krajský súd v Žiline, nie Krajský súd v Trenčíne. Preto nie je daný dôvod, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o vylúčení, resp. nevyhlúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne, ale spis je potrebné postúpiť Krajskému súdu v Žiline ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o uvedených odvolaniach.

Tento svoj záver opiera Najvyšší súd Slovenskej republiky o nasledujúce zistenia a posúdenie.

V predmetnej právnej veci vedenej pôvodne na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6 C 129/2008 uznesením zo 16. decembra 2008 sp. zn. 2 Nc 36/2008 Najvyšší súd Slovenskej republiky vylúčil sudcov Krajského súdu v Trenčíne a vec prikázal Krajskému súdu v Žiline, ktorý súd potom uznesením z 27. februára 2009 sp. zn. 8 NcC 4/2009 rozhodol o vylúčení sudcov Okresného súdu Považská Bystrica z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto okresnom súde pod sp. zn. 6 C 129/2008 a vec prikázal na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou (u tohto súdu sa vec vedie pod sp. zn. 4 C 48/2009).

Ústava Slovenskej republiky upravuje v čl. 48 ods. 1 základné právo na zákonného sudcu. Podľa tohto článku nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi; príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Občiansky súdny poriadok - zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O.s.p.“) ustanovuje, ktorý súd je *vecne, miestne a funkčne* príslušný na prerokovanie veci, čo je prvým predpokladom pre určenie zákonného sudcu, keďže označené základné právo sa výslovne spája s osobou sudcu. Postavenie zákonného sudcu ako osoby, ktorá má o veci rozhodnúť, je späté so sústavou súdov, ktorú upravuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. So sústavou súdov priamo súvisí aj príslušnosť súdu o veci rozhodovať upravená Občianskym súdnym poriadkom, a tým aj osoba zákonného sudcu, za ktorého treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu. Teda nevyhnutným predpokladom toho, aby účastník konania nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi, je rozhodovanie o jeho veci tým súdom, ktorý je podľa zákona (O.s.p.) na rozhodovanie o nej *vecne, miestne i funkčne* príslušný. Zákon, ktorý upravuje príslušnosť súdu priamo, je nevyhnutné uplatňovať aj pri rozhodovaní o určení súdu príslušného na konanie v konkrétnej právnej veci. Inak môže dôjsť k jej postúpeniu súdu nepríslušnému, čo je v konečnom dôsledku porušením základného práva účastníka konania nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Rozhodnutím súdu o príslušnosti súdu iného nesmie byť teda účastník konania v konkrétnej veci odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon, ktorý nepriamo určuje aj osobu zákonného sudcu. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 11 ods. 1 upravuje, že konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný; príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania, a trvá až do jeho skončenia. Pre určenie vecnej a

miestnej príslušnosti sú teda rozhodné okolnosti, ktoré tu existujú v čase konania; takto raz určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

Uvedené ustanovenie zákona vyjadruje zásadu *perpetuatio fori* spočívajúcu v trvaní súdnej príslušnosti *raz určenej* až do skončenia konania bez ohľadu na neskoršie zmeny okolností, ktoré sú inak pre určenie príslušnosti rozhodné; výnimky z tejto zásady upravuje tiež zákon. Medzi tieto výnimky patrí *prikázanie veci inému súdu* podľa § 12 O.s.p. (ide o prípady nutnej a vhodnej delegácie): vec *musí* byť prikázaná inému súdu, pretože jeho sudcovia sú vylúčení (§ 14) - nutná delegácia (§ 12 ods. 1), a vec *môže* sa prikázať inému súdu z dôvodu vhodnosti - vhodná delegácia (§ 12 ods. 2). V prvom i druhom prípade sa vec *prikáže súdu toho istého stupňa* (inštancie); prikázaním sa nemôže zmeniť vecná alebo funkčná príslušnosť - teda sa nemôže prikázať vec súdu iného stupňa či inštancie, t.j. napr. ak sú vylúčení sudcovia určitého krajského súdu, vec sa prikáže inému súdu, avšak toho istého stupňa (inštancie) - inému krajskému súdu (porovnaj tiež R 3/1980).

Zásada o trvaní /nemennosti/ súdnej príslušnosti už raz určenej sa vzťahuje nielen na prípady zákonnej miestnej príslušnosti, ale *platí tiež na prípady, keď bola príslušnosť určená inak, t. j. vzťahuje sa aj na delegáciu podľa § 12 O.s.p.* /súdnym rozhodnutím o prikázaní veci založenú príslušnosť/. V tomto smere ani v minulosti právna teória nemala žiadne pochybnosti (porovnaj napr. Občanský soudní řád, Komentář I., nakladatelství Panoráma v Prahe, 1985, str. 139 až 142). Nerešpektovať túto zásadu by znamenalo porušiť právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci vedenej teraz na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 48/2009 (pôvodne vedenej na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6 C 129/2008) uznesením zo 16. decembra 2008 sp. zn. 2 Nc 36/2008 sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania veci vylúčil a (nadväzujúcim výrokom) rozhodol podľa § 12 ods. 1 O.s.p. tak, že *vec prikázal* na prejednanie a rozhodovanie *Krajskému súdu v Žiline*, založil s konečnou platnosťou príslušnosť Krajského súdu v Žiline na rozhodovanie v uvedenej veci (rozhodol tým o jeho – funkčnej – príslušnosti v tejto veci). Uznesením zo 16. decembra 2008 sp. zn. 2 Nc 36/2008 takto založená funkčná príslušnosť sa nevyčerpala (neskončila) len bezprostredne nadväzujúcim rozhodnutím Krajského súdu v Žiline (uznesením z 27. februára 2009 sp. zn. 8 NcC 4/2009), ale je daná – vzťahuje sa v tejto právnej veci na všetky ďalšie (budúce)

rozhodovania tohto súdnym rozhodnutím o príslušnosti určeného krajského súdu (tento súd nastupuje namiesto pôvodného Krajského súdu v Trenčíne – plní jeho funkcie); Krajskému súdu v Žiline ako funkčne príslušnému súdu preto patrí prejednať a rozhodnúť aj odvolania účastníkov konania, ktoré sú podané proti rozsudku Okresného súde Bánovce nad Bebravou z 23. marca 2011 č. k. 4 C 48/2009 – 473. Iné riešenie v takomto prípade – opakované (*ad hoc*) predkladanie veci na rozhodovanie o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trenčíne, hoci tento súd už stratil postavenie funkčne príslušného /odvolacieho/ súdu, neobstojí. Takýmto – „iným“ – riešením, kde je zjavná jeho mylnosť už zo samotného rozporu s citovanou právnou úpravou (ako aj s jej ustáleným výkladom právnou teóriou), by sa poprela už zdôraznená zásada o trvaní /nemennosti/ súdnej príslušnosti (založenej v tomto prípade súdnym rozhodnutím) a tým zároveň by sa poprelo aj právo na zákonného sudcu; fakt, že by sa tak súčasne celkom zmazal (odstránil) aj jasne zreteľný teleologický význam *trvania* (nemennosti) už raz takto určenej *súdnej príslušnosti* (spochybujúci na zámere docieľiť, aby už následne nedochádzalo k ďalším ingerenciám v tom istom smere – opakovaným rozhodovaniam o *príslušnosti* a tak k predlžovaniu a teda aj nehospodárnosti súdneho konania), možno potom označiť za moment už iba rýdzo kolaterálny.

Vec /spis/ s odvolaniami účastníkov proti rozsudku Okresného súde Bánovce nad Bebravou z 23. marca 2011 č. k. 4 C 48/2009 – 473 patrí – má byť predložená Krajskému súdu v Žiline ako súdu funkčne príslušnému na rozhodovanie o týchto riadnych opravných prostriedkoch. Na tejto príslušnosti Krajského súdu v Žiline nič nemôžu zmeniť okolnosti, ktoré nastali po už raz takto založenej príslušnosti tohto krajského súdu (napríklad že na pôvodne funkčne príslušnom súde sa medzičasom sčasti zmenilo zloženie sudcovského zboru).

Najvyšší súd, ktorý za opísaného stavu nemal splnené zákonné podmienky pre to, aby (opätovne) skúmal existenciu skutočností vylučujúcich sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania vo veci, ktorá je vedená na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 48/2009, rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti tohto uznesenia. Týmto zaväzujúcim procesným postupom – s dôrazom na podané dôvody – nielen vyriešil nastolenú aktuálnu otázku, ktorý súd má rozhodnúť o odvolaniach účastníkov konania proti rozsudku Okresného súde Bánovce nad Bebravou z 23. marca 2011 č. k. 4 C 48/2009 – 473, ale podáva jasný výklad, ktorým pro futuro predchádza možnosti vzniku prípadnej novej pochybnosti o tom, ktorý z oboch spomenutých krajských súdov je odvolacím súdom v danej

právnej veci. Riešenie – prijaté špecializovaným senátom – v tomto prípade, rovnako ako v ďalších obdobných prípadoch (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2010 sp. zn. 1 Nc 45/2010, ktoré bolo schválené občianskoprávnym kolégiom na publikovanie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ako aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júla 2010 sp. zn.1 Nc 18/2010, z 15. apríla 2011 sp. zn.1 Nc 27/2011), plne rešpektuje vyloženú zásadu o trvaní určenej súdnej príslušnosti.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2011

**JUDr. Milan D e á k, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť:

Hrčková Marta